

pod prísahu, nie je pri výkone tejto služby a pre jej výkon chránený zákonným článkom XL:1914.

Nižšie súdy zistily, že M. a N. sú sprisahanými lesnými inžiermi a O. je sprisahaný lesný hospodár pre veľkostatky v L., V. a T. a ich povinnosťou je oznamovať a stíhať pytliakov aj v susedných revíroch, že pristihli obžalovaných pytláčik len v susedstve veľkostatku, u ktorého sú zamestnaní, a že P. bol v obžalobnej dobe tiež sprisahaným lesným hájnikom, ktorého menovaní inžieri vzali so sebou ku kontrolnej obchôdzke v lesoch.

Z týchto zistení nie je zrejmé, pre ktoré lesy boli administratívnym úradom sprisahaní lesní úradníci M., N., O. a lesný hájnik P., či len pre lesy a honitbu veľkostatku L., V. a T., alebo či tiež pre honitbu v susedstve veľkostatku, u ktorého sú zamestnaní.

Neboli-li menovaní administratívnym úradom vzatí do prísahy aj pre túto honitbu, neboli pri jej hájení a dôsledne ani pri ďalších úkonoch s hájením súvisiacich vo výkone svojho povolania ako sprisahaní lesní úradníci, resp. P. ako sprisahaný lesný hájnik, tedy ako sprisahaní orgánovia vrchnosti.

Sverenie hájenia tejto honitby iba samým majiteľom by nedostačovalo, lebo § 38 zák. čl. XXXI:1879 ustanovuje, že lesných úradníkov a hájnikov bere pod prísahu príslušný administratívny úrad. Tento zákonný článok v žiadnom svojom predpise neobsahuje ustanovenie, že súkromný majiteľ lesa sám svojím rozhodnutím môže rozšíriť obor pôsobnosti lesného hájnika, pokiaľ mu tento obor nebol určený pri prísaha, alebo v smysle nariadenia čís. 30.686/1880 býv. min. orby, priemyslu a obchodu pri dodatočnom oznámení o zmene sverenej plochy, s účinkom, že sa prísaha vzťahuje aj na pôsobnosť takto rozšírenú.

Aby preto mohlo byť rozhodnuté, či pri hájení honitby ležiacej v susedstve veľkostatku, u ktorého poškodení sú zamestnaní, boli uvedení lesní úradníci a lesný hájnik vo výkone svojho povolania ako sprisahaní orgánovia vrchnosti, je potrebné zistiť, či ich prísaha sa vzťahovala výhradne na územný obvod veľkostatkov v L., V. a T., alebo aj na honitbu v susedných revíroch a v ktorých revíroch, či obžalovaní pytláčili i v revíru, dotyčne ktorého boli poškodení sprisahaní, a poškodení ich z tohoto revíru prenasledovali cieľom ich zistenia, a treba ďalej presne zistiť, na ktorom mieste sa stal čin obžalovaným za vinu kladený. Podľa zásady § 33, odst. 3 por. nov. najvyšší súd nemôže tieto skutočnosti sám zistiť a preto pokračoval podľa § 35, odst. 1 por. nov.

Čís. 5840.

Vykonávaní povolání redaktorského není takovým právem, o němž je řeč v § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti.

Nazván-li někdo v souvislosti se svou činností v revolučním tribunálu »krvavou bestíí«, nejde o nadávku ve smyslu § 1 zákona o ochraně cti, nýbrž o výtku skutečnosti po rozumu § 2 tohoto zákona.

S hlediska § 2 zákona o ochraně cti odpovídá nejen původce urážlivého obvinění, nýbrž i osoba, která toto obvinění z toho či onoho pra-

mene převzala a třetí osobě je sdělila; to tím spíše, stalo-li se tak rozšiřováním zprávy v tiskopisu.

K otázce trestnosti zpráv ze soudní síně.

Zločinec pozbývá cti, pokud jde o jeho zločin; v jiných směrech není vyloučeno, aby i on utrpěl ujmu na své společenské hodnotě.

(Rozh. ze dne 9. března 1937, Zm I 931/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky a pomluvy podle §§ 1 a 2 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný v odsuzující části a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Co se tkne odsuzujících výroků, neobstojí hmotněprávní zmatky (§ 281, čís. 9 a), b) tr. ř.), stížností uplatňované.

Neprávem spatřuje stěžovatel důvod vylučující trestnost po rozumu § 6, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. v tom, že stíhané výroky pronesl při vykonávání svého povolání jako redaktor; vždyť z okolností, že toto povolání je státem uznáno, nelze ještě vyvoditi, že redaktor smí při projevu svého mínění vybočiti z mezí, určených zákonem o ochraně cti, a že takto požívá jakési věcné imunity. Novináři přísluší při projevu jeho mínění stejná svoboda jako každému jinému občanu, tudíž ona svoboda, již zaručuje § 117 ústavní listiny. Leč právě toto ustanovení omezuje uvedenou svobodu na meze v zákoně ustanovené a tím i na ony meze, jež určuje zákon čís. 108/1933 Sb. z. a n. Nejde tu ani o právní povinnost, ani o vykonávání práva ve smyslu § 6, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., neboť, jak vysvětluje z důvodové zprávy tisk 830 posl. sněmovny z roku 1930 (str. 24), vyslovuje uvedené ustanovení jen pravidlo, plynoucí již ze všeobecných zásad trestního práva, že nemůže býti trestný, kdo svým činem jen plnil právní povinnost nebo vykonával právo, jako na př. rodiče právo kárné, obhájce povinnost hájiti zájmy svého klienta, poškozený právo na trestní oznámení atd., a meze tohoto svého oprávnění nepřekročil, čili jinými slovy: zákon vytyká tu jen k odstranění jakékoli pochybnosti obecně uznanou zásadu, že není trestné jednání, které je právním řádem příkázáno nebo dovoleno. K tomu by ovšem náleželo též řádné plnění povolání podle zákona dovoleného, leč takové vykonávání redaktorského povolání, jež se dotýká cti jiné osoby způsobem podle zákona zapovězeným, nelze označiti za řádné plnění uvedeného povolání, leda že by tu nastaly předpoklady pro beztrestnost ve smyslu § 6, odst. 2—4 cit. zák.

Na tom nic nemění ani okolnosti stížností zdůrazňované, že jde o katolický časopis, jenž měl zájem na vyvrácení určitých názorů o manželu soukromé žalobkyně, a že obžalovaný je členem zemského zastupitelstva; nepožívá ani v této vlastnosti nějaké zákonné imunity. Stejně nerozhoduje, ke které politické straně obžalovaný přísluší.

Stížnost je dále na scestí, pokud vyvozuje beztrestnost obžalovaného z toho, že obžalovaný svými výroky jen reprodukoval projev Dr. M., pokud se týče referoval o trestní věci, vedené u okresního soudu v C. proti E., jakožto odpovědnému redaktoru časopisu »H.«, jehož článkem byl zemřelý manžel soukromé žalobkyně prý nazván »blutige Bestie«.

Především třeba si uvědomiti, že uvedené místo stíhaného článku »Helf, was helfen mag« nelze snad jako pouhou nadávku podřaditi skutkové podstatě urážky podle § 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., nýbrž skutkové podstatě pomluvy podle § 2 cit. zák., neboť jde tu o výraz, poukazující na smýšlení a vlastnost na cti důtklivou, a to v souvislosti s předchozím obviněním, že zemřelý manžel soukromé žalobkyně svého času jako předseda revolučního tribunálu odsuzoval nejen k peněžitým trestům a k trestu bití, ale i k trestu smrti zastřelením nebo provazem (viz § 8, odst. 2 cit. zák.). Byl-li takto zemřelý manžel soukromé žalobkyně výrazem »blutige Bestie« viněn z určité nečestné, opovržlivé vlastnosti, nebo z takového smýšlení, nejde tu o pouhý projev nevážnosti nadávkou ve smyslu § 1, nýbrž o výtku skutečnosti, která by mohla napadeného vydati v opovržení nebo snížiti v obecném mínění (§ 2 cit. zák.). Tomu-li tak, nezáleží podle uvedeného ustanovení na tom, zda obžalovaný výrok, o nějž jde, jako první uvedl nebo dále sdělil. Budiž tu poukázáno k tomu, že ústavně-právní výbor nahradil dikci vládní osnovy »tvrdí-li nebo rozšiřuje« slovy »uvede, nebo dále sdělí«, aby byl vyloučen jejich restriktivní výklad (zpráva úst. pr. výboru tisk 2268 posl. sněmovny z roku 1933, str. 26). Je proto zjevno, že s hlediska ustanovení § 2 zák. o ochraně cti odpovídá nejen původce urážlivého obvinění, nýbrž i osoba, jež toto obvinění z toho či onoho pramene převzala a třetí osobě sdělí. Tím spíše stačí k naplnění skutkové podstaty uvedeného deliktu, stalo-li se tak rozšiřováním zprávy v tiskopisu.

Neprávem se domnívá stížnost, že něco jiného platí pro zpravodaje o soudním líčení. Že tisk má sice právo a je dokonce povolán k tomu, aby nepominul mlčením a uveřejnil okolnosti, jež vyšly najevo při veřejném hlavníím přelíčení, a že je může podle pravdy zaznamenati a veřejnosti sděliti, že mu však jsou v tom uloženy určité meze, a to nejen článkem VIII zákona čís. 8/1863 ř. z., nýbrž i předpisy trestního zákona vůbec a najmě i předpisy o ochraně cti, bylo již před vydáním zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. vysloveno a odůvodněno v rozhodnutí soudu zrušovacího čís. 4370 Sb. n. s. K důvodům tam uvedeným přistupuje nyní ještě ustanovení § 7, odst. 2 b) zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., podle něhož okolnost, že uvedená neb sdělená skutečnost byla předmětem veřejného jednání soudu, má jen ten význam, že důkaz pravdy a omluvitelného omylu je přípustný i tehda, jde-li jinak o skutečnost života rodinného nebo vůbec soukromého. Ustanovení to dokazuje zcela jasně, že zpravodaji o soudním líčení není přiznána ona imunita, již se zmateční stížnost dovolává.

Bez významu by též bylo, zda manžel soukromé žalobkyně stál jako revolucionář v čele organizace, která podnikla útok na Čsl. republiku, neboť s ustanovením § 4 zákona o ochraně cti by nebylo srovnatelné, aby provinilci nebo třebaš zločinci byla upřena vůbec ochrana jeho cti, leč že by se taková osoba domáhala ochrany oné vážnosti a cti, jež bývá

respektována jen v její společnosti podle úsudků, které se přičítají zákonným nebo mravním požadavkům. Pokud se však stíhaný útok na čest dotýká takové skutečnosti, jež snižuje mravní hodnotu napadeného — třebaš jinak provinilce nebo zločince — v očích spoluobčanů podle obecných názorů slušných kruhů společnosti (viz rozh. čís. 3416, 3451 Sb. n. s.), nelze ochranu cti upřítí hledět k povaze napadené osoby, čili jinými slovy: zločinec pozbývá ovšem cti, pokud jde o jeho zločin, leč v jiných směrech není vyloučeno, aby i on utrpěl újmu na své společenské hodnotě (Kallab, Hmotné právo trestní, str. 214).

Pro výrok o vině je bez významu i další, stížností zdůrazňovaná okolnost, že soukromá žalobkyně prý souzený článek vyprovokovala vychvalováním svého zemřelého manžela. Provokativní postup napadeného může podle § 9, odst. 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. jen za určitých předpokladů, jichž se tu ostatně vůbec nedostává, míti v zápětí upuštění od potrestání a nikoliv zproštění.

Čís. 5841.

Zmateční stížnost do usnesení nalézacího soudu, jímž bylo trestní řízení podle § 46, odst. 3 a § 259, odst. 2 tr. ř. zastaveno, je pokládati za stížnost, o níž rozhodne sborový soud druhé stolice.

(Rozh ze dne 9. března 1937, Zm II 62/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se o zmateční stížnosti, správně stížnosti soukromého žalobce do usnesení krajského soudu, jímž bylo podle § 46, odst. 3, § 259, čís. 2 tr. ř. zastaveno trestní řízení pro přečin podle § 27 zákona čís. 111/1927 Sb. z. a n. (proti nekalé soutěži), takto: O stížnosti, nesprávně označené jako »zmateční stížnost«, rozhodne vrchní soud, jemuž se spisy za tím účelem postupují.

Důvody:

Soukromý žalobce napadá uvedené usnesení, jímž bylo zastaveno trestní řízení podle § 46, odst. 3, a § 259, odst. 2 tr. ř., zmateční stížností, po případě stížností; zmateční stížností proto, že prý napadené rozhodnutí mělo býti vydáno ve formě rozsudku; leč stěžovatel přehlíží, že § 4 zákona ze dne 18. prosince 1931, čís. 209 Sb. z. a n., bylo původní ustanovení § 259, čís. 2 tr. ř. zrušeno, další čís. 3 tohoto paragrafu změněno v čís. 2 a připojen další odstavec, podle něhož předseda, upustil-li žalobce po zahájení hlavního přelíčení od žaloby dříve než se sborový soud odebere k usnášení o rozsudku, má trestní řízení zastaviti usnesením. Jelikož podle § 280 tr. ř. zmateční stížností lze užítí jen proti rozsudkům sborových soudů a cit. zák. ze dne 18. prosince 1931, čís. 209 Sb. z. a n. neurčuje opravného prostředku proti uvedenému usnesení, jímž bylo trestní řízení zastaveno, je zmateční stížnost soukromého žalobce pokládati za stížnost, o níž rozhodne sborový soud druhé stolice, tudíž vrchní soud.